

Reni Manova

(Bulgaria, Sofia University St. Kliment Ohridski)

Contact of Languages and Cultures. The Bulgarian Language in the context of the Migrant Crisis and the Adaptation of Refugees

Abstract: The First International Conference on *Contact of Languages and Cultures. The Bulgarian Language in the context of the Migrant Crisis and the Adaptation of Refugees* was organised jointly by the Department of Bulgarian as a Foreign Language at the Faculty of Slavic Studies of Sofia University St. Kliment Ohridski and the Association of Teachers of Bulgarian as a Foreign Language. It was held between 17 and 19 November 2023 in the city of Harmanli. This scientific event was extremely important in view of the dynamic processes of migration in Bulgaria in recent years and the need to integrate refugees and persons seeking or receiving protection into the Bulgarian linguistic and cultural environment.

Keywords: Bulgarian language, adaptation, refugees, cultures

Рени Манова

(България, Софийски университет „Св. Климент Охридски“)

Контакт на езици и култури

Българският език в контекста на мигрантската криза и адаптацията на бежанци, 17–19 ноември 2023 г., гр. Харманли

Първата международна научно-приложна конференция „Контакт на езици и култури. Българският език в контекста на мигрантската криза и адаптацията на бежанци“ бе организирана съвместно от катедра „Български език като чужд“ (Факултет по славянски филологии, Софийски университет „Св. Климент Охридски“) с ръководител доц. д-р Атанас Атанасов и Асоциацията на преподавателите по български език като чужд (АПБЕЧ) с председател проф. д-р Красимира Алексова. Тя се проведе в периода 17-19 ноември 2023 г. в град Харманли. Форумът се състоя в конферентната зала на ОУ „Иван Вазов“ с директор г-жа Светла Георгиева.¹

Провеждането на подобно научно събитие беше изключително важно с оглед на динамичните процеси на миграция в България през последните години и необходимостта от приобщаването на бежанците и лицата, търсещи или получили закрила, към българската езикова и културна среда.

Форумът допринесе за обогатяването на познанието в областта на чуждоезиковото обучение и приложната лингвистика и постави началото на цяла поредица от дейности и научни събития, свързани със спецификата на езиковата политика и езиковото планиране. Обучението по български език като чужд представлява обмен на интелектуални знания, но и способ за формирането на интеграционен модел, чрез който чужденците стават част от социокултурното пространство на българите.

---

¹ Конференцията „Контакт на езици и култури. Българският език в контекста на мигрантската криза и адаптацията на бежанци“ беше осъществена по проект на ФНИ-СУ, номер на договора:80-10-158/16.05.2023 с ръководител доц. д-р Венера Матеева-Байчева.

Българският език се изучава от различни целеви групи – чуждестранните студенти и граждани в България, децата на българите в чужбина, бежанците и лицата, търсещи закрила и др. Съществуват национални програми на ООН, предназначени за българите зад граница (Национална програма „Роден език и култура зад граница“, 2022 г.), както и нормативни документи, в които е регламентирано изучаването на българския език от деца и ученици, търсещи или получили закрила, и деца и ученици мигранти (Наредба № 3 от 6 април 2017 г. за условията и реда за приемане и обучение на лицата, търсещи или получили международна закрила; Наредба №6 от 11 август 2016 г. за усвояването на българския книжовен език).

Според водещите изследователски парадигми в приложната лингвистика националните политики в областта на образованието и езиковото обучение трябва да се синхронизират с общата европейска политика. За целта се разработва система от цели на Европейската комисия (http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/index_en.htm): превръщане в реалност на обучението през целия живот и мобилността; подобряване на качеството и ефикасността на образованието и професионалното обучение; подкрепа на равенството, обществената свързаност и активното гражданство; засилване на творчеството и иновативността, включително и предприемачеството на всички равнища на системата на образование и професионално обучение.

Провеждането на научния форум „Контакт на езици и култури. Българският език в контекста на мигрантската криза и адаптацията на бежанци“ предостави възможност за обмен на идеи, за съграждане на нова образователна концепция и изработването на критерии за повишаване качеството на обучителния процес по български език като чужд. Акцент беше положен върху формирането на устойчив модел за адаптация на бежанците чрез обучение по български език и българска култура.

Проведени бяха три научни сесии:

- Теории и практики в обучението по български език като чужд;
- Гледни точки, иновации и перспективи в обучението по български език като чужд;
- Езикът като средство на интеграцията – нормативна и методическа база.

Свои доклади представиха водещи специалисти в областта на обучението по български език като чужд, сред които: проф. д.ф.н. Красимира Алексова, доц. д-р Мирена Пацева, ас. Елена Руневска, доц. д-р Албена Добрева, доц. д-р Венера Матеева-Байчева, гл. ас. д-р Весела Шушлина, д-р Миглена Дикова-Миланова, Красимира Колева, доц. д-р Петя Несторова, доц. д-р Атанас Атанасов, Мила Милиева, гл. ас. д-р Рени Манова, гл. ас. д-р Катрин Костова, Мая Йосифова, гл. ас. д-р Красимира Хаджиева, Димитрия Желязкова, доц. д-р Силвена Ставрева-Доростолска, д-р Анастасия Новикова, Вяра Михайлова, доц. д-р Катя Исса, доц. д-р Людмила Кирова, доц. д-р Биляна Тодорова, гл. ас. д-р София Мицова, Анжела Георгиева, Кристина Гологанова, Нина Борисова, Боянка Иванова, Пролет Николова-Грозданова, Диана Боримечкова, Русанка Ляпова.

Могат да бъдат обособени следните основни тематични ядра в рамките на конференцията:

- граматични структури в обучението по български език като чужд;
- прозодични аспекти на произношението, фонетико-фонологична компетентност в обучението;
- компетентностен подход в чуждоезиковото обучение;
- стратегии на обучението по български език като втори в университета и средното училище;
- електронни ресурси в обучението по български език като чужд;
- културна интерференция в обучението по български език като чужд;

- сблъсък на очаквания и реалност в процеса на обучение;
- текстът в обучението по български език като чужд;
- методи и подходи в обучението;
- езикова подкрепа и социална интеграция на лицата, търсещи закрила, и бежанците;
- тестове и процедури за оценка на знанията, уменията и компетентностите.

В рамките на форума беше проведена и Кръгла маса, на която своите възгледи за преподаването на българския език като чужд споделиха директори на български училища в чужбина, експерти от неправителствения сектор, както и педагогически специалисти. Набелязани бяха проблемите и трудностите, съпътстващи процеса на преподаването на българския език като чужд, но и способности за преодоляването им.

Конференцията „Контакт на езици и култури. Българският език в контекста на мигрантската криза и адаптацията на бежанци“ даде възможност за съграждането на дескриптивни и приложни образователни модели, както и за очертаването на перспективи за бъдеща работа. Участниците се обединиха около изработването на единни стандарти в обучението българския език като чужд/втори, които да служат като ориентир при създаването на методологии, учебни материали, ресурси.